

Raadsvoorstel

Onderwerp

Gemeentefonds Decemercirculaire 2018

Begrotingswijziging

Nr. 5 - 2019

Portefeuillehouder

J.W.E. Klomps

Organisatie onderdeel

Team Financiën

E-mail opsteller

gijsbert.heij@stichtsevecht.nl

Telefoonnummer opsteller

0346254561

Registratie nummer

Z/18/150745-VB/18/94351

Aan de gemeenteraad

Voorgesteld Besluit

1. Kennis te nemen van de Decemercirculaire 2018 van het Gemeentefonds;
2. De in 2018 ontvangen eerste tranche voor het regionale project Transformatiefonds Sociaal Domein Jeugd, € 400.384, in 2018 bij de Programmarekening 2018 als geormerkt bedrag te storten in de Risicoreserve Sociaal Domein;
3. De inzet in 2019 van de eerste tranche voor het regionale project Transformatiefonds Sociaal Domein Jeugd te onttrekken uit de Risicoreserve Sociaal Domein;
4. De in dit voorstel beschreven financiële mutaties voor 2018 betrekken bij de opstelling van de Programmarekening 2018;
5. De in dit voorstel beschreven financiële mutaties voor 2019 en volgende jaren via de 5e begrotingswijziging 2019 opnemen in de Programmabegroting 2019.

Samenvatting

De Decemercirculaire is normaliter een informerende Gemeentefondscirculaire. De Decemercirculaire 2018 bevat een aantal bijstellingen met financiële consequenties voor de Programmarekening 2018 en de Programmabegroting 2019. Voor het regionale projectbudget Transformatiefonds Sociaal Domein Jeugd wordt in 2018 € 400.384 ontvangen. De uitgaven zullen in 2019 plaatsvinden. Daarom is het nodig dat de in 2018 ontvangen rijksbijdrage in 2018 bij de Programmarekening 2018 via een geormerkte storting op te nemen in de Risicoreserve Sociaal Domein. En deze in 2019 weer aan deze bestemmingsreserve te onttrekken. Via de 5^e begrotingswijziging 2019 wordt de Programmabegroting 2019 bijgesteld. Het netto voordeel van de Algemene uitkering over de afgesloten begrotingsjaren 2016, 2017 en 2018 (€ 110.493) betrekken wij bij de opstelling van de Programmarekening 2018. Gelet op de Najaarsnota 2018 van het Rijk dient rekening te worden gehouden met het risico van een verwachte neerwaartse bijstelling van het accres met ongeveer € 300.000 bij de Meicirculaire 2019. Wij passen de beschikbare budgetten aan op de beschikbaar gestelde rijksmiddelen, zoals de extra rijksbijdrage vanaf 2019 voor de Combinatiefuncties.

Bijlagen

1. Raadsbesluit
2. Dectembercirculaire Gemeentefonds 2018
3. 5^e Begrotingswijziging van Programmabegroting 2019

Inleiding

De Decemercirculaire is meestal een informatieve circulaire. Dit past ook binnen de gemeentelijke planning- en controlcyclus, omdat de gemeenteraad gelet op het publicatiemoment van deze circulaire voor het lopende begrotingsjaar (2018) geen begrotingswijziging meer kan vaststellen. In de Decemercirculaire 2018 is opgenomen dat wij in 2018 nog extra financiële middelen ontvangen, maar die wij pas in 2019 daadwerkelijk gaan inzetten. Om dit mogelijk te maken bieden wij u de 5^e begrotingswijziging 2019 en zullen wij deze mutaties in de Programmarekening 2018 ook op deze wijze verwerken.

Het is de gewoonte dat in Decemercirculaire 2018 het uitkeringsjaar 2016 definitief wordt afgesloten. Gelet op de onduidelijkheid over de interpretatie van de belastingcapaciteit 2016 wordt aan gemeenten gevraagd om de op landelijk niveau beschikbare gegevens te controleren. Het uitkeringsjaar 2016 wordt nu nog niet afgesloten. In de tabellen van dit voorstel zijn de financiële consequenties voor 2016 opgenomen. Om de leesbaarheid van de tabellen te waarborgen is het jaar 2022 niet opgenomen. Voor het inzicht in het meerjarenperspectief zou de opname van 2022 gering zijn, omdat de mutatie voor 2022 gelijk is aan die van 2021. In dit voorstel lichten wij de hoofdlijn van de Decemercirculaire 2018 toe.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zal in 2018 de Tweede Kamer nog informeren over de uitkomsten van de Buitengewone Ledenvergadering van de VNG (27 juni jl.). In deze VNG-vergadering is een aantal moties aangenomen met name ten aanzien van de financiën van het Sociaal Domein en het Interbestuurlijk Programma (IBP). De uitkomsten van behandeling in de Tweede Kamer zullen op zijn vroegst worden opgenomen in de Meircirculaire 2019.

Argumenten

Decemercirculaire 2018

De omvang van het Gemeentefonds is via het accres voor een belangrijk deel gekoppeld aan specifieke rijksuitgaven. Het accres wordt over 2016, 2017 en 2018 beperkt naar boven bijgesteld. In de circulaire is ook een waarschuwing opgenomen dat op basis van de Najaarsnota 2018 van het Rijk de daadwerkelijke rijksuitgaven 2018 naar beneden zullen worden bijgesteld. Dit zal worden opgenomen in de Meircirculaire 2019 en werkt waarschijnlijk ook negatief door in de jaren na 2018. Via de onderstaande toelichtingen geven wij u op hoofdlijnen inzicht in het uiteindelijke nettoresultaat.

Algemene uitkering en Sociaal Domein	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Decemercirculaire 2018	71.418.903	70.407.676	73.938.654	77.154.854	80.057.758	82.071.309
Septemercirculaire 2018	71.441.778	70.331.346	73.259.747	76.717.042	79.600.500	82.014.435
Bruto voor-/nadeel	-22.874	76.330	678.907	437.812	457.258	56.874

+ = voordeel, - = nadeel

Financiële paragraaf

1. Algemene Uitkering

De algemene uitkering laat als gevolg van de ontwikkelingen uit de Decemercirculaire 2018 ten opzichte van de Septemercirculaire 2018 het volgende beeld zien:

Algemene uitkering	2016	2017	2018	2019	2020	2021
<i>Bruto bijstelling</i>	37.861	76.388	38.541			
<i>1a. Actualisatie maatstaven (o.a. WOZ)</i>	-60.735					
<i>1b. Actualisatie maatstaven (o.a. VO-leerlingen)</i>			189.728			
<i>2. Vrijval bijdrage DigiD, Berichtenbox e.d.</i>			18.437			
<i>3. Informatieplicht energiebesparende maatregelen</i>			12.371			
<i>4. Kasschuif schuld en armoede</i>			19.446	-19.446		
<i>5. Transformatiefonds sociaal domein Jeugd</i>			400.384	400.384	400.384	
<i>6. Brede impuls combinatiefuncties</i>				56.874	56.874	56.874
Mutatie onderdeel algemene uitkering	-22.874	76.388	678.907	437.812	457.258	56.874
Verklaring naar netto voor-/nadeel algemene uitkering						
<i>1b. Compensatie verschuiven bijdrage Utrecht Ithaca</i>			-189.728			
<i>2. Inzet bijdrage DigiD, Berichtenbox e.d.</i>						
<i>3. Informatieplicht energiebesparende maatregelen</i>			-12.371			
<i>4. Kasschuif schuld en armoede</i>			-19.446	19.446		
<i>5. Transformatiefonds sociaal domein Jeugd</i>			-400.384	-400.384	-400.384	
<i>6. Brede impuls combinatiefuncties</i>				-56.874	-56.874	-56.874
Netto voor-/nadeel algemene uitkering	-22.874	76.388	56.979	0	0	0

+ = voordeel, - = nadeel

Bijstellingen maatstaven 2016 en 2017

Belastingcapaciteit 2016

Vanaf 2006 is het gebruikersdeel voor woningen van de onroerende zaakbelastingen wettelijk afgeschaft. Gemeenten ontvangen hiervoor vanaf 2006 via de algemene uitkering (via de Inkomstenmaatstaf) compensatie. Tijdens de behandeling van dit wetsvoorstel is het amendement De Pater aangenomen. Dit betreft die niet-woningen waarin een woningdeel is opgenomen waarvan de waarde minder is dan 30% van de totale WOZ-waarde. De compensatie die gemeenten ontvangen is hierop ook aangepast.

Op landelijk niveau is er verschil van inzicht over de interpretatie van de gegevens die door gemeenten bij het CBS zijn aangeleverd over de Belastingcapaciteit 2016. Het betreft de uitsplitsing van die WOZ-objecten die onder het amendement De Pater vallen. Gemeenten hebben tot 31 januari 2019 de tijd gekregen om de landelijke gegevens te controleren. Wij hebben BSWW gevraagd om de aangeleverde gegevens te controleren en ons over hun bevindingen te informeren.

Voor Stichtse Vecht betekent deze bijstelling een verlaging van de algemene uitkering via de Inkomstenmaatstaf (die gebaseerd is op de gemeentelijke belastingcapaciteit) met € 60.735. Doordat op landelijk niveau de Inkomstenmaatstaf naar beneden is bijgesteld kan de uitkeringsfactor worden verhoogd. Voor Stichtse Vecht betekent dit een inkomstenstijging van € 37.861. Per saldo daalt onze algemene uitkering dus met € 22.874. Vanuit het voorzichtigheidsprincipe zullen wij, tenzij eerder betrouwbare informatie beschikbaar is, dit nadeel meenemen in de Programmajaarrekening 2018.

Afhankelijk van de uitkomsten van de controle door alle gemeenten van de landelijke gegevens zal dit resulteren in een definitieve bijstelling. Wij verwachten deze definitieve bijstelling op zijn vroegst in de Meicirculaire 2019.

Bijstelling maatstaven 2017

De uitkeringsfactor 2017 is naar boven bijgesteld als gevolg van een bijstelling van diverse verdeelmaatstaven op landelijk niveau. Voor Stichtse Vecht betekent dit extra inkomsten over 2017 van € 76.388.

Accresbijstelling 2018

Voor 2018 is de uitkeringsfactor naar boven bijgesteld, dit betekent voor ons een hogere algemene uitkering van € 38.541. Bij deze bijstelling past een kanttekening. Via het accres is het Gemeentefonds gekoppeld aan specifieke rijksuitgaven. In de Decemercirculaire 2018 is een waarschuwing richting gemeenten opgenomen ten aanzien van de accresramingen voor 2018 en volgende jaren. Op basis van de Najaarsnota 2018 van het Rijk wordt verwacht dat de rijksuitgaven over 2018 verder achterblijven dan was voorzien in de Septemercirculaire 2018.

Ter indicatie als de rijksuitgaven over 2018 € 1,1 miljard achterblijven, dan werkt dit voor € 100 miljoen door in het Gemeentefonds. Voor Stichtse Vecht zou dit uitkomen op een nadeel in 2018 van ongeveer € 300.000. Als deze verwachting werkelijkheid wordt dan zal dit de hierboven genoemde voordelen over 2016 tot en met 2018 doen omslaan in een financieel nadeel. Wij wachten met nadere ramingen van het accres voor 2019 en volgende jaren tot de publicatie van de Meicirculaire 2019. Indien het genoemde nadeel zich verwezenlijkt dan zullen wij de accresbijstellingen voor 2019 en volgende jaren op de gebruikelijke wijze met stelpost 'achteruitgang Algemene uitkering'.

Overige bijstellingen 2018 en volgende jaren

Actualisatie maatstaven o.a. VO-leerlingen

De gemeente Utrecht ontving in de afgelopen jaren via de Algemene uitkering een rijksbijdrage in de kosten voor de Ithaca-leerlingen. Een deel van dit onderwijs aan vergunninghouders wordt gegeven op een locatie in Stichtse Vecht. Utrecht heeft vanuit deze rijksbijdrage bijgedragen aan het onderwijs op de locatie in Stichtse Vecht. Het ministerie hanteert voor het lopende jaar 1 oktober als peildatum. Vanaf 1 oktober 2018 is deze onderwijslocatie in Stichtse Vecht aangewezen als dependance en worden deze leerlingen vanaf nu meegeteld in de Algemene uitkering van Stichtse Vecht. De bijdrage vanuit de gemeente Utrecht zal voor dit deel in 2018 worden aangepast. Wij zullen de extra middelen in onze algemene uitkering, ongeveer € 190.000, in de Programmarekening 2018 inzetten ter compensatie van het wegvallen van de Utrechtse bijdrage. Wij zijn nog in overleg met Ithaca en de gemeente Utrecht over de bijdrage in 2019 en volgende jaren.

Vrijval bijdragen aan DigiD en berichtenbox

In 2018 is het Gemeentefonds verlaagd voor de gemeentelijke bijdragen aan onder andere DigiD en de berichtenbox. Over 2018 zal naar verwachting niet de gehele bijdrage nodig zijn. Hierdoor valt er in 2018 € 18.437 vrij voor Stichtse Vecht. Dit voordeel betrekken wij bij de Programmarekening 2018.

Informatieplicht energiebesparende maatregelen

Per 1 juli 2019 treedt de informatieplicht voor bedrijven met een middelgroot energieverbruik in werking. Deze bedrijven moeten uiterlijk op 1 juli 2019 rapporteren welke energiebesparende maatregelen zij hebben genomen met een terugverdientijd van 5 jaar of lager. Voor de implementatie ontvangt Stichtse Vecht in 2018 € 12.371. Wij zullen dit betrekken bij de Programmarekening 2018 met als doel om deze middelen in 2019 daadwerkelijk in te zetten.

Kasschuif Schulden en armoede

Het Rijk hanteert op basis van de wet het kasstelsel. Het Rijk hanteert in de Decemercirculaire 2018 voor de bijdrage ter bestrijding van schulden en armoede een 'kasschuif'. Een deel van de voor 2019 geraamde bijdrage wordt al in 2018 uitbetaald. Het Rijk betaalt aan gemeenten in december 2018 € 8 miljoen van de voor 2019 geraamde bijdrage. De voor 2019 geraamde bijdrage wordt verlaagd met € 8 miljoen.

Transformatiefonds Sociaal Domein Jeugd

In het Regeerakkoord is met gemeenten afgesproken dat er een gezamenlijk Transformatiefonds van € 108 miljoen beschikbaar komt voor de vernieuwing van de jeugdhulp - ook wel de transformatie genoemd. Om aanspraak te maken op deze middelen stelde iedere jeugdzorgregio een transformatieplan op. De plannen moeten zoveel als mogelijk aansluiten op de actielijnen van het landelijke programma 'Zorg voor de Jeugd'.

Een commissie bestaande uit vertegenwoordigers van de VNG, de branches gespecialiseerde in Zorg voor de Jeugd en de ministeries van VWS en JenV hebben alle 42 plannen beoordeeld en goedgekeurd. Voor het Transformatiefonds is in de periode 2018, 2019 en 2020 jaarlijks € 36 miljoen beschikbaar. Het budget zal naar rato op basis van het aantal kinderen op 1 januari 2018 (leeftijd tot 23 jaar) per jeugdzorgregio worden verdeeld en overgemaakt aan de grootste gemeente. Voor Utrecht West is dat Stichtse Vecht. De laatste tranche (2020) komt beschikbaar als eind 2019 een aantal specifieke projectdoelen is bereikt.

In de Decemercirculaire 2018 gaat het voor Utrecht West om een totaalbedrag van € 1.314.000, dat zal worden besteed aan de ambitie dat minder jeugdigen uit huis worden geplaatst en met minder verschillende instanties te maken krijgen. Het Transformatieprogramma Jeugd voor Utrecht West bestaat uit zes projecten, die gebaseerd zijn op de visie van de gezamenlijke Utrechtse regio's ('Koers transformatie Essentiele functies') en op landelijk en eigen onderzoek ('van Bos naar Buurt'). De transformatieprogramma past binnen de vastgestelde visie en uitgangspunten Sociaal Domein en de transformatieopgaven.

Vanuit het ministerie van VWS is vernomen dat de bijdrage voor de gemeente Weesp ten onrechte in de toekenning van de jeugdzorgregio Utrecht West is meegenomen. De eerste tranche daalt dan naar € 400.384. Wij stemmen de hiervoor bestemde budgetten af op de beschikbare middelen. Wij stellen voor om de ontvangen rijksmiddelen in 2018 geormerkt te storten in de Risicoreserve Sociaal Domein. En deze middelen in 2019 weer uit deze bestemmingsreserve te onttrekken, zodat het regionale projectbudget van 2018 ook in 2019 daadwerkelijk kan worden ingezet.

Brede impuls Combinatiefuncties

Voor de Brede Regeling Combinatiefuncties zijn eind juni 2018 nieuwe bestuurlijke afspraken gemaakt tussen de VNG en diverse Ministeries voor 2019 tot en met 2022. De gemeente Stichtse Vecht ontvangt in 2019 € 311.315 voor 15,57 fte bij een deelnamepercentage van 134%. Gelet op deze verhoogde aanvraag is onze bijdrage vanaf 2019 € 56.874 hoger dan in voorgaande jaren. Wij stemmen de hiervoor bestemde budgetten af op de beschikbare middelen.

2. Decentralisatie-uitkeringen Sociaal Domein

De Decemercirculaire 2018 bevat een zeer beperkte bijstelling voor de decentralisatie-uitkeringen Sociaal Domein 2017. Wel dient te worden opgemerkt dat de gemeente Stichtse Vecht, gelet op de goede sociale structuur, niet in aanmerking komt voor een bijdrage uit de Knelpuntenvoorziening Sociaal Domein 2018. In de Decemercirculaire 2018 ontvangen 77 gemeenten een incidentele compensatie als die meer dan € 40 per inwoner als gecumuleerd nadeel in 2016 en 2017 hadden op de nieuwe kosten voor de WMO en de Jeugd die voortkomen uit de decentralisaties.

Daarnaast zijn de fondsbeheerders nog met de VNG in overleg over de vormgeving van de suppletie-uitkering Overheveling integreerbare onderdelen Sociaal Domein. Op dit moment wordt alleen gekeken naar het vanaf 2020 meerjarig neutraliseren van de harmonisatie-effecten (uniform gebruik van definities) en niet naar de actualisatie-effecten (uniform gebruik van peilmomenten). De eerste uitkomsten hiervan zullen op zijn vroegst worden opgenomen in de Septembercirculaire 2020.

Sociaal Domein	2016	2017	2018	2019	2020	2021
BRUTO voordeel		-58				
1. Inzet WMO 2007						
2. Inzet WMO 2015						
3. Inzet Participatie						
4. Inzet Jeugd						
Netto voor-/nadeel Sociaal Domein	0	-58	0	0	0	0

+ = voordeel, - = nadeel

Conform de afgesproken werkwijze muteren wij de mutaties van deze decentralisatie-uitkeringen voor het lopende begrotingsjaar in de budgetten van programma 4 het Sociaal Domein. Wij zullen de mutatie in het afgesloten begrotingsjaar 2017 meenemen in de Programmarekening 2018.

Kanttekeningen en risico's

Op basis van de Najaarsnota 2018 van het Rijk wordt verwacht dat de rijksuitgaven over 2018 verder achterblijven dan was voorzien in de Septembercirculaire 2018. Zoals beschreven zal als de rijksuitgaven over 2018 daadwerkelijk € 1,1 miljard achterblijven, de Algemene uitkering van Stichtse Vecht dalen met ongeveer € 300.000. Wij wachten met het bijstelling van de accresramingen, zoals gewoonlijk, op de publicatie van de Meicirculaire 2019. Dan zullen wij u nader informeren over de bijstelling van de accresramingen. Indien het genoemde nadeel zich verwezenlijkt dan zullen wij de accresbijstellingen voor 2019 en volgende jaren op de gebruikelijke wijze met stelpost 'achteruitgang Algemene uitkering'.

Interbestuurlijk Programma (IBP)

Van de in de Maartcirculaire 2018 aangekondigde start van het IBP is tot op heden tussen het Rijk en de gemeenten nog weinig geffectueerd. De verdere besluitvorming voor het IBP tussen Rijk en de diverse overheidslagen moet nog plaatsvinden. Wij verwachten de verwerking van deze besluiten in de Meicirculaire 2019. In de meerjarenbegroting is geen afzonderlijke raming voor het IBP opgenomen. Indien gemeentelijke bijdragen nodig zijn dan zal dit vanuit de bestaande budgetten beschikbaar moeten worden gesteld. Pas in 2019 zal het Rijk mogelijk komen met oplossingen voor de tijdens de Algemene ledenvergadering van 27 juni 2018 aangenomen moties voor met name de financiën van het Sociaal Domein en het Interbestuurlijk Programma.

Het Rijk zal in de komende jaren de integratie van het Sociaal Domein in de Algemene uitkering verder doorzetten. De loon- en prijsbijstelling verlopen vanaf 2019 via het accres. Voor 2019 is deze bijstelling nog niet bekend. Indien beschikbaar zullen wij deze bijstellingen betrekken bij het meerjarenbeeld bij de opstelling van de Kadernota 2020.

Duurzaamheidsaspecten

De in 2018 ontvangen rijksbijdrage voor de informatieplicht energiebesparende maatregelen voor bedrijven met een middelgroot energieverbruik zal in 2019 hiervoor ook worden ingezet.

18 december 2018

Burgemeester en wethouders van Stichtse Vecht

Gemeentesecretaris

Burgemeester